

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О ВРАЋАЊУ ОДУЗЕТЕ ИМОВИНЕ И ОБЕШТЕЋЕЊУ

Члан 1.

У Закону о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 108/13, 142/14 и 88/15-УС), у члану 30. став 2. речи: „15. децембра 2017. године” замењују се речима: „30. јуна 2020. године”.

Члан 2.

У члану 31. став 2. речи: „пет година” замењују се речима: „осам година”.

У ставу 5. речи: „пет година” замењују се речима: „осам година”.

Члан 3.

У члану 35. став 4. речи: „30. јуна 2017. године” замењују се речима: „30. јуна 2020. године”.

У ставу 5. речи: „15. децембра 2018. године” замењују се речима: „15. децембра 2021. године”.

У ставу 6. речи: „2018. години” замењују се речима: „2021. години”.

Члан 4.

У члану 37. став 5. речи: „31. марта 2017. године” замењују се речима: „31. марта 2020. године”.

Члан 5.

У члану 50. став 2. речи: „пет година” замењују се речима: „осам година”.

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Припреми овог закона приступило се имајући у виду проблеме у вези утврђивања основице обештећења по појединачним случајевима и укупног збира основице обештећења, те је стога потребно да се продужи рок за утврђивање укупне основице обештећења, а која се може знати тек пошто се донесе већи број решења о праву на обештећење. Сложеност поступка утврђивања основице обештећења и самог обештећења захтева померање рока и из тог разлога се мора померити и рок за емитовање обвезница, које се емитују како би се регулисао јавни дуг који настаје по основу обештећења.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона мења се одредба члана 30. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 108/13, 142/14 и 88/15-УС – у даљем тексту: Закон) у погледу почетка рока за обрачун камата.

Чланом 2. Предлога закона врши се измена члана 31. Закона, у смислу да се мења рок од пет година на осам година у коме Влада треба да утврди коефицијент за обештећење. Како овај рок тече од дана објављивања јавног позива из члана 42. став 1. Закона, и како је највећи број захтева за враћање одузете имовине и обештећење поднет у 2014. години, и то преко 45.000 захтева, што са захтевима поднетим у 2012. и 2013. години износи преко 74.000 поднетих захтева, сматрамо оправданим продужење рока.

Такође је неопходно да се има у виду тростепеност поступка реституције. Против решења другостепеног органа неретко се подносе тужбе Управном суду, те и у односу на ове захтеве не постоји сигурност да ли се ради о непокретностима које могу бити предмет натуралног враћања или ће пак бити предмет обештећења, а што опет доводи до тога да је немогуће поуздано утврдити укупну основицу обештећења, на основу које би Влада требало да утврди коефицијент обештећења. Посебно је важна и чињеница да се скоро на свако одбијајуће решење Агенције за реституцију улаже жалба, као и да је готово против сваког другостепеног решења којим се жалба одбија покренут управни спор. С тим у вези, напомињемо да је пред Вишим судовима у току већи број поступака рехабилитације лица којима је одузета имовина, а који представљају предуслов за одлучивање о захтевима за повраћај конфисковане имовине у складу са Законом.

Примена важећих законских решења која се односе на обештећења могла би довести до непрецизно израчунатог коефицијента, што би као последицу могло да има да се за неколико година (када се прецизно утврде све основице обештећења) дође до ситуације у којој би корисницима реституције био исплаћен већи износ од оног који им по закону припада (што би довело до

тога да обештећење пређе износ од две милијарде евра који је предвиђен законом).

Чланом 3. Предлога закона врше се измене у члану 35. Закона тако што се акт Владе којим се уређује износ емисије, као и услови дистрибуције и наплате обвезница одлаже за 30. јун 2020. године. Такође, рок доспећа обвезница уместо 15. децембра 2018. године почиње 15. децембра 2021. године, а све у циљу што прецизнијег опредељивања укупног износа обештећења.

Чланом 4. Предлога закона у члану 37. Закона врши се измена рока за исплату аконтације обештећења због померања рока из члана 2. Предлога закона.

Чланом 5. Предлога закона одредба члана 50. став 2. Закона се мења ради усклађивања са предложеним изменама.

Чланом 6. прописано је ступање на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се овај закон доносе по хитном поступку, у складу са одредбама члана 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12-пречишћен текст), будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по рад државних органа и организација и остваривање права грађана.

VI. ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ВРАЋАЊУ ОДУЗЕТЕ ИМОВИНЕ И ОБЕШТЕЋЕЊУ КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

Члан 30.

Обештећење се врши у виду државних обвезница Републике Србије и у новцу за исплату аконтације обештећења.

Укупан износ обештећења из става 1. овог члана не сме да угрози макроекономску стабилност и привредни раст Републике Србије, те се за ове намене опредељује износ од две милијарде евра, увећан за збир припадајућих камата за све кориснике обештећења, обрачунатих по каматној стопи од 2% годишње, за период од ~~15. децембра 2017. године~~ 30. ЈУНА 2020. ГОДИНЕ до рокова доспећа утврђених овим законом.

Члан 31.

Износ обештећења утврђује се у еврима, тако што се основица обештећења помножи коефицијентом који се добија када се стави у однос износ од две милијарде евра и износ укупног збира основица обештећења утврђених решењима о праву на обештећење увећаног за процену неутврђених основица из става 5. овог члана. Коефицијент се изражава са две децимале.

Ради спровођења одредаба члана 30. овог закона, Влада ће, на предлог министарства надлежног за послове финансија, утврдити коефицијент из става 1. овог члана, у року од ~~пет година~~ ОСАМ ГОДИНА од дана објављивања јавног позива из члана 42. став 1. овог закона.

По одредбама овог закона може се остварити укупно обештећење по основу одузете имовине једног бившег власника, по свим основима из члана 1. овог закона, које, у општем интересу, не може прећи износ од 500.000 евра.

У случају кад један законски наследник по одредбама овог закона остварује право по основу одузете имовине од више бивших власника, обештећење том наследнику по основу свих бивших власника, у оквиру њиховог законског максимума, у општем интересу, не може прећи износ од 500.000 евра.

Ако у року од ~~пет година~~ ОСАМ ГОДИНА од дана објављивања јавног позива из члана 42. став 1. овог закона, нису донета сва решења о праву на обештећење, неутврђене основице процениће Агенција за потребе утврђивања коефицијента из става 1. овог члана.

Члан 35.

Ради регулисања јавног дуга који настаје по основу обештећења из члана 30. овог закона, Република Србија ће емитовати обвезнице које гласе на евро.

Обвезнице из става 1. овог члана емитују се у нематеријалном облику, без купона, појединачно за сваку годину, и региструју код Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар).

Обвезнице из става 1. овог члана гласе на име и преносиве су, а исплаћују се у еврима.

Основне елементе обвезница, износ емисије, као и услове дистрибуције и наплате обвезница, уредиће Влада, на предлог министарства надлежног за послове финансија, најкасније до ~~30. јуна 2017. године~~ 30. ЈУНА 2020. ГОДИНЕ.

Обвезнице доспевају у року од 12 година и исплаћују се у годишњим ратама почев од ~~15. децембра 2018. године~~ 15. ДЕЦЕМБРА 2021. ГОДИНЕ,

осим обвезница за лица која су на дан ступања на снагу овог закона старија од 70 година, које доспевају у року од пет година, односно лица која коју су на дан ступања на снагу овог закона старија од 65 година, које доспевају у року од 10 година.

У случају када је решење о обештећењу постало правноснажно после доспећа прве годишње рате обвезница у ~~2018. години~~ 2021. ГОДИНИ, кориснику ће се исплатити доспеле годишње рате обвезница са припадајућом каматом.

Промет обвезница емитованих у складу са овим законом је слободан.

Промет и поседовање обвезница емитованих у складу са овим законом ослобођено је сваке врсте пореза.

Обвезнице из овог члана могу се куповати и продавати на берзи.

Члан 37.

Република Србија ће исплатити бесповратно аконтацију обештећења у новцу бившем власнику, на основу правноснажног решења о утврђивању износа обештећења, у износу од 10% од утврђеног износа обештећења по свим основима бившег власника.

У случају кад уместо бившег власника право из става 1. овог члана остварују његови законски наследници, износ аконтације дели се на законске наследнике сагласно њиховим утврђеним уделима.

Износ аконтације из става 1. овог члана не може бити већи од 10.000 евра по бившем власнику по свим основима.

За износ исплаћене аконтације из става 1. овог члана умањиће се обештећење у виду обвезница.

Аконтација обештећења по одредбама овог закона утврђује се и исплаћује почев од ~~31. марта 2017. године~~ 31. МАРТА 2020. ГОДИНЕ.

Члан 50.

Агенција води, у електронском облику, евиденцију о поднетим захтевима, утврђеној вредности имовине (основице обештећења) и обештећења по поднетим захтевима, као и решеним предметима.

На основу евиденције и података из става 1. овог члана, Агенција ће најкасније у року од ~~пет година~~ ОСАМ ГОДИНА од дана објављивања јавног позива из члана 42. став 1. овог закона доставити Влади, преко министарства надлежног за послове финансија, процену укупног износа основице обештећења по поднетим захтевима.

Агенција ће изводе из захтева из члана 42. став 1. овог закона примљене у претходном периоду једном месечно збирно објављивати на веб сајту Агенције.

Извод из става 3. овог члана нарочито садржи: име, име једног родитеља и презиме подносиоца захтева, број под којим је захтев евидентиран, податке о имовини чије се враћање захтева и позив свима који испуњавају услове да се, у законском року, захтеву придруже.

Облик и садржину извода из става 4. овог члана прописале министар надлежан за финансије.

VII. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА

1. Одређивање проблема који овај закон треба да реши

Закон о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 108/13, 142/14 и 88/15-УС – у даљем тексту: Закон) ступио је на снагу 6. октобра 2011. године. Овим Законом уређују се услови, начин и поступак враћања одузете имовине и обештећења за одузету имовину, која је на територији Републике Србије применом прописа о аграрној реформи, национализацији, секвестрацији као и других прописа, на основу акта о подржављењу, после 9. марта 1945. године одузета од физичких и одређених правних лица и пренесена у општенародну, државну, друштвену или задружну својину.

Измене Закона врше се с обзиром на проблеме у вези са утврђивањем основице обештећења по појединачним случајевима и укупног збира основице обештећења, те је стога потребно да се продужи рок за утврђивање укупне основице обештећења, а која се може утврдити тек пошто се донесе већи број решења о праву на обештећење. Тренутно има 64.350 захтева који нису правоснажно окончани (првостепени поступци у току, поступци по жалби и тужби), због чега не могу да се донесу решења о праву на обештећење како би се утврдила основица обештећења, а што је предуслов за утврђивање коефицијент обештећења. Сложеност поступка утврђивања основице обештећења и самог обештећења захтева померање рока и из тог разлога се мора померити и рок за емитовање обвезница, које се емитију како би се регулисао јавни дуг који настаје по основу обештећења.

2. Циљеви који се постижу доношењем овог закона

Изменама Закона омогућило би се одлагање финансијских обавеза државе у погледу утврђивања коефицијента за обештећење тако што се пролонгира почетак овог рока са 2017. године на 2020. годину. Такође, акт Владе којим се уређује износ емисије, као и услови дистрибуције и наплате обвезница одлаже за 30. јун 2020. године, а рок доспећа обвезница уместо 15. децембра 2018. године почиње да тече од 15. децембра 2021. године, а све у циљу што прецизнијег одређивања укупног износа обештећења. Поред тога, аконтација обештећења ће се исплаћивати од 31. марта 2020. године уместо од 31. марта 2017. године из разлога због којих се продужава рок за утврђивање коефицијента за обештећење.

3. Зашто је доношење овог закона најбољи начин за решавање проблема

Остваривање постављених циљева није могуће без измена Закона у смислу одлагања финансијских обавеза државе у погледу обештећења. Ово одлагање може се извршити само изменама Закона, с обзиром на то да је Законом превиђен почетак обрачуна камата од 15. децембра 2017. године и утврђивање коефицијента до 1. марта 2017. године.

4. На кога ће и како утицати предложена решења

Предложеним законом се не стварају нове обавезе за Републику Србију, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, јавна предузећа и друштва капитала као и за друге субјекте. Изменом члана 30. став 2. Закона, почетак

рока за обрачун камата почиње тећи од 30. јуна 2020. године уместо од 15. децембра 2017. године и на тај начин ће се смањити финансијске обавезе Републике Србије по основу обрачуна камата на износ обештећења. Ове измене Закона утицаће на грађане који нису остварили право на натуралну реституцију, већ имају право на обештећење тиме што се пролонгира остваривање права на обештећење.

5. Какве трошкове ће примена овог закона изазвати код грађана и привреде, посебно малим и средњим предузећима и да ли су позитивне последице доношења овог закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Овај закон неће изазвати посебне трошкове грађанима и привреди, односно малим и средњим предузећима. Почетак исплате обвезница грађанима се одлаже из разлога што се још увек нису стекли услови за утврђивање укупног износа обештећења као и основице обештећења, а све због великог броја нерешених предмета.

6. Да ли се овим законом подржава стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција?

Одредбе овог предлога закона се не односе на стварање нових привредних субјеката нити на тржишну конкуренцију.

7. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о овом закону

У поступку припреме Нацрта закона није организована јавна расправа, али је Нацрт закона достављен на мишљење надлежним министарствима и другим државним органима.

8. Које ће се мере током примене овог закона предузети да би се постигло оно што се овим законом предвиђа?

Приликом спровођења Закона о изменама Закона о јавној својини неће се предузимати додатне мере и активности, већ ће се непосредно примењивати одредбе овог закона, нити је потребно предузимати организационо-техничке активности у циљу имплементације предложених законских решења.

**ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О
ВРАЋАЊУ ОДУЗЕТЕ ИМОВИНЕ И ОБЕШТЕЋЕЊУ СА ПРОПИСИМА
ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ**

1. Овлашћени предлагач прописа – Влада
Обрађивач – Министарство финансија

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама Закона о враћању одузете имовине и обештећењу

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум)

а) Одредба Споразума која се односе на нормативну садржину прописа
Не постоје релевантне одредбе Споразума

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума

-

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума

-

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума

-

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније

-

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније

а) Навођење одредби примарних извора права ЕУ и оцене усклађеност са њима

-

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и оцене усклађеност са њима

-

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима

-

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

-

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

-

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права ЕУ са којима је потребно обезбедити усклађеност, треба образложити ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

Не постоје прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

НЕ

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

НЕ

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

НЕ